CARLSEN
Ekstra

Uarbejdet af:
Maria Roslev for forlaget Carlsen

LITTERATURFORLØB

4.- 6. klasse

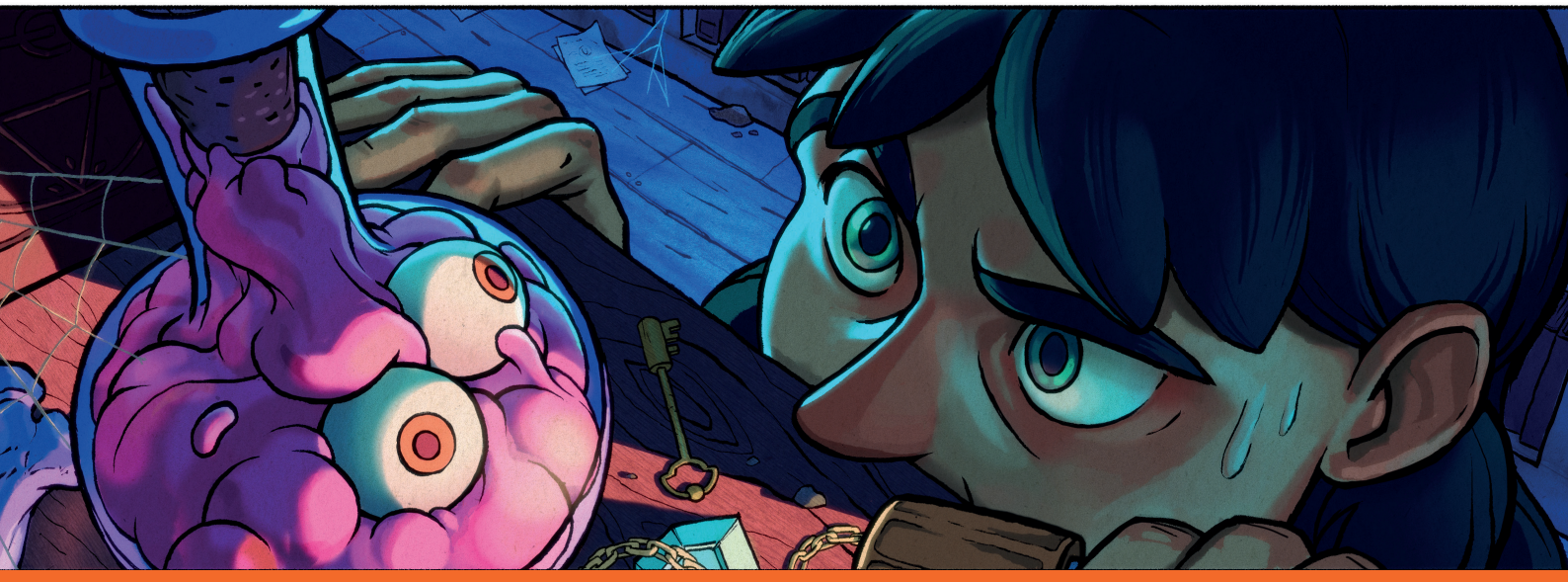

SELMA ER EN RIGTIG HEKS

Romanen *Selma er en rigtig heks* af Tobias Gundorff Boesen er en moderne, magisk heksehistorie, der handler om pigen Selma, som i jagten på sine magiske evner havner i lidt af et kaos. Romanen er fuld af humor og sjove hændelser, og selvom der både er en skurk, genfærd, hævn og et spøgelsesbarn i fortællingen, er bogen også fuld af nutidige og for målgruppen genkendelige problematikker.

Med lige dele spænding, magi, humor og aktualitet vil romanen nemt kunne skabe læseglæde hos elever på mellemtrinnet, og romanen vil fungere godt både som frilæsningsbog og som udgangspunkt for dansk-fagligt arbejde med for eksempel genreforståelse og personkarakteristik m.m.

Materialet er beskyttet af lov om ophavsret og kan kopieres i henhold til gældende Copydan Tekst & Node-aftaler.

OM FORLØBET
TIL LÆREREN

Det overordnede mål med forløbet er at skabe de bedste rammer for læseforståelse for derved at give eleverne en god læseoplevelse. Derudover er der fokus på at give elevernes stemme plads i samtalerne om romanen. Det, den enkelte elev får ud af at læse bogen, er aldrig forkert, men det kræver øvelse at finde frem til et sprog, så hver enkelt elev kan give udtryk for sine oplevelser. Derfor skal eleverne i flere aktiviteter diskutere bogens stemninger og temaer med hinanden, uden at du som lærer lytter med og evaluerer.

Forløbet indledes med en kort, introducerende tekst til romanen og forfatteren. Den er tænkt som en introduktion til dig som lærer og derfor ikke en forudsætning for elevforløbet.

Forløbet falder derefter i tre dele, og eleverne får mest udbytte af forløbet ved at gennemgå alle tre dele.

1. DEL:
BLIV NYSGERRIG (FØR DU LÆSER)

Elevernes nysgerrighed for historien skal pirres, før de læser romanen, derfor skal de i forløbets første del både tale om hekse og se nærmere på forsideillustrationen og bagsideteksten. Eleverne arbejder også med forforståelse for at fremme læseforståelsen, og derfor spår de om handlingen ud fra romanens tarotkort. Forforståelsesaktiviteten giver eleverne forhåndsviden om både tarotkort og romanens opbygning. Den viden giver dem mere overskud til at forstå sammenhængen i fortællingen, når de læser. .

2. DEL:
LÆS VÆRKET

Eleverne har lettere ved at blive suget ind i romanens univers, når de møder værket i dets fulde længde. Derfor er det en god ide at forberede en læsedag på skolen, så I kan læse hele bogen uden afbrydelser. Det kræver en fuld skoledag. Indret to lokaler, så der både er mulighed for højtlæsning og alene-læsning. Det giver mulighed for differentieret læsning. De elever, der profiterer mest af selv at læse bogen, gør det, mens de elever, der får mest ud af oplæsning, tilbydes det. Skab hyggelige rammer for læsningen sammen med eleverne (bed dem fx medbringe soveposer, tæpper, puder, bamser m.m.), og begynd læsningen sammen med højtlæsning af prologen.

(*Selma er en rigtig heks* findes også som lydbog).

3. DEL:
UNDERSØG VÆRKET
(EFTER DU HAR LÆST)

I forløbets sidste del skal eleverne ud fra forskellige aktiviteter undersøge romanen og tale om deres egne læseoplevelser. De skal også tale om romanens personer og temaer med henblik på at give eleverne en dybere forståelse af teksten og træne deres evne til at læse mellem linjerne og forholde sig til tekstens ufortalte elementer. De lærer også om fantasygenren. Eleverne skal blandt andet arbejde med samtalekort, når de taler om deres læseoplevelse. Målet med dette pædagogiske greb er at skabe et godt stillads for en aktiv, elevinddragende samtale om litteratur.
Formålet med forløbets sidste del er især at træne eleverne i mundtlighed og samarbejde.

BLIV NYSGERRIG
FØR DU LÆSER 1/2

INTRODUKTION
I skal læse en illustreret fantasyroman, der handler om hekse og magi, men først skal I tale om, hvad I ved om hekse. Derefter skal I ud fra ti illustrationer gætte på, hvad der sker i den historie, I skal læse.

1. KLASSEN
Få styr på hekse
Drøft følgende spørgsmål

1. Hvilke hekse kender I? I kan tænke på hekse, I kender fra eventyr og film (fx heksen i eventyret om Hans og Grete, heksen i eventyret om Fyrtøjet, Vildheks-serien af Lene Kaaberbøl og hekse i Harry Potter)
2. Hvad kendetegner en heks? Er hekse onde eller gode?
3. Find eksempler på både onde og gode hekse. Skriv eksemplerne på tavlen.
4. Hvordan har heksefiguren forandret sig fra gamle dage til i dag?
5. Har hekse igennem tiderne noget til fælles ud over magiske evner? Hvad?

ALENE
Tegn en heks. Skriv tre magiske kræfter, som heksen besidder på tegningen. Hæng tegningen op i klassen.

2. MAKKER
Undersøg romanens forside og bagside

Se på forsideillustrationen, læs bagsideteksten i fællesskab, og tal om følgende spørgsmål:

1. Hvad er der på forsiden? Hvordan oplever I stemningen på billedet? (sjov, mystisk, livlig, rolig osv.)
2. Hvilken fortælling forventer I at skulle læse, når I ser på forsiden og hvorfor?
(en realistisk historie, et eventyr, en fantasyfortælling?)
3. Hvordan er farverne, og hvad gør de ved jeres oplevelse af billedet?
4. Hvilke tanker og forventninger giver bagsideteksten jer?

BLIV NYSGERRIG

FØR DU LÆSER 2/2

3. MAKKER

Spå om handlingen ud fra tarotkort

Arbejdsark 1 (findes til sidst i forløbet, side 12)

FAKTA OM TAROTKORT

Tarotkort er kort, der kan fortælle noget om fremtiden. De er en slags spådomskort. Tarotkort har eksisteret i forskellige former i flere hundrede år.

Forfatteren (Tobias) har lavet en kort video, hvor han fortæller, hvad tarotkort er.

(Scan QR-koden)

Gør sådan:

1. Læs faktaboksen om tarotkort.
2. Se på de ti illustrationer her ved siden af, og læs navnene, der knytter sig til hvert tarotkort.
3. Undersøg betydningen af de ord, I ikke forstår.
4. Tal om, hvad I kan se på hvert billede og om, hvad det får jer til at tænke på.
5. Skriv i stikord i Arbejdsark 1, hvad I tror, fortællingens ti dele handler om ud fra illustrationerne.
6. Del jeres spådomme med klassen.

LÆS ROMANEN
MENS DU LÆSER

1. KLASSEN
Forbered to læserum

- I skal bruge: Tæpper, madrasser, puder, soveposer, bamser m.m. Medbring hjemmefra.

Fordel jer i de to læserum. Skub borde og stole ud til siderne, læg madrasser på gulvet, og indret med tæpper, puder osv.

2. GRUPPE/ALENE
Læs hele romanen

Jeres lærer fordeler jer i de to (eller tre) læserum:

1. OPLÆSNING
Lyt til din lærer, der læser romanen op, og følg med i din egen bog. Du ser på teksten og på billederne, mens din lærer læser.

2. LÆS SELV
Læs romanen i et stræk. Se også på billederne, mens du læser.

UNDERSØG ROMANEN
EFTER DU HAR LÆST 1/3

1. GRUPPER
Del jeres læseoplevelser med samtalekort
→ Arbejdsark 2
(findes til sidst i forløbet, side 13)

Nu skal I buge samtalekortene og dele jeres oplevelser med bogen. Få arbejdsark 2 af jeres lærer, og klip kortene ud. Læg kortene i en bunke med bagsiden opad. Træk et kort, læs spørgsmålet op, og lad alle i gruppen dele deres oplevelser. Fortsæt, til der ikke er flere kort, eller den afsatte tid er gået.

OPSAMLING I KLASSEN
Drøft følgende i fællesskab:

1. Hvad får I ud af at tale om jeres egne oplevelser med bogen?
2. Hvem vil dele en oplevelse med bogen, der gjorde stort indtryk?
3. Hvordan kan I bruge bogen i jeres eget liv?
4. Kunne I spejle jer i bogens hovedperson eller åbnede bogen for noget nyt – gav den indsigt i en anderledes verden?

2. MAKKER
Karakteriser Selma med ordkort
→ Arbejdsark 3
(findes til sidst i forløbet, side 14)

"Lad være med at dømme dig selv og andre for hurtigt"
Citat fra bogen

FAKTA OM PERSONERNE I EN TEKST
Hovedpersonen er den vigtigste person i en fortælling. De fleste fortællinger har kun én hovedperson. Hovedpersonen er den person, som hele fortællingen handler om. Bipersonerne er fortællingens andre personer. Bipersoner kender som regel hovedpersonen.

Romanens hovedperson er Selma, men hvordan er hun? Det skal I undersøge nu. I skal også undersøge, hvordan fortællingens andre personer er. Læs teksten i faktaboksen om personerne i en fortælling. Få et ark med ordkort af jeres lærer, og klip dem ud. Tal om alle tillægsordenes betydning, så alle forstår alle ord. Løs så opgaverne herunder:

A. Brug ordkortene til at beskrive romanens hovedperson Selma. Lav fx en bunke med kort, som passer på Selma.

B. Brug ordkortene til at beskrive romanens andre personer: Selmas mor Alice, Selmas mor Medea, Andreas, Baffo, og Viktoria. Lav igen en bunke med kort, som passer på de fem personer. I må gerne bruge det samme kort flere gange.

C. Tal om personerne: Hvordan er Selmas to mødre? Hvilket forhold har Selma til dem? Føler hun, at de forstår hende? Hvordan er Selmas forhold til Andreas? Udvikler deres forhold sig? Hvordan er Baffo, og hvordan forandrer han sig? Hvad sker der mellem Viktoria og Selma? Hvad lærer Selma i romanen, og er der noget, hun vil forandre i fremtiden?

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN
EFTER DU HAR LÆST 2/3

3. ALENE / MAKKER
Skriv Selmas dagbog

FAKTA OM DAGBOGEN SOM GENRE
En dagbogstekst er en personlig berettende tekst, der som regel har en jeg-fortæller. Jeg-fortælleren beretter kronologisk om ting, der er sket. Der er tit beskrivelser af steder og personer i en dagbogstekst.

Læs boksen om dagbogen som genre. Skriv en dagbogsside, som om du er Selma. Begynd med "Kære dagbog". Skriv fx om Selmas tanker om Viktoria, om hendes heksedrømme eller om, hvordan hun har det med sine mødre. Læs din dagbogstekst for en makker.

4. KLASSE /ALENE
Tegn forbudte følelser

Romanen handler om følelser – både Selmas følelser, men også Baffos, Andreas' og Viktorias følelser. Selma udtrykker både sin vrede, sin jalousi og også sit begær, i hvert fald da hun ved en fejl har drukket kærlighedseliksir. Nu skal I tale om følelser ud fra disse spørgsmål:

1. Har drenge og piger de samme følelser? Forklar.
2. Synes I, at piger og drenge kan vise de samme følelser i skolen? Må piger fx godt vise det, når de bliver rasende? Og må drenge vise, når de bliver kede af det?
3. Hvem bestemmer, hvilke følelser vi må vise? Forældre, klassekammerater, lærere, skolen, samfundet ...
4. Synes I, at nogle følelser er farligere at vise end andre? Hvilke og hvorfor?
5. Findes der forbudte følelser? Hvilke? Skriv dem på tavlen.

ALENE
Vælg en forbudt følelse, som du vil tegne. Du bestemmer selv, om din tegning skal være
abstrakt, et mønster eller ligne noget. Tegn den forbudte følelse. Hæng din tegning op i klassen.

GÅ TÆTTERE PÅ ROMANEN

EFTER DU HAR LÆST 3/3

5. KLASSE

Tal om bogens temaer

Romanen handler om venskab, om at føle sig anderledes, om mod, familiemønstre, men også om kønsroller, verdensopfattelse, magi og meget mere. Lav en fælles liste med alle de temaer, I synes, romanen handler om. Lad jeres lærer skrive temaerne i listeform på tavlen. Tal så om temaerne med udgangspunkt i jer selv ud fra følgende spørgsmål:

1. Har romanen lært jer noget om, hvordan man kan opfatte verden? Hvordan oplever du selv verden? Som magisk eller som noget, der kan forklares med videnskab?

2. Har bogen fået jer til at tænke over hekse på en ny måde?

3. Selma fejler tit, men forsøger at lære af det. Hvordan har I det selv med at fejle?

4. Kan en bog give dig en dybere forståelse af, hvordan du oplever verden?

6. KLASSE

Tal om fantasygenren

FAKTA OM FANTASYGENRENS KENDETEGN

- En god historie, der underholder læseren
- Hovedpersonen er ofte et barn med problemer i den virkelige verden, men i den magiske verden er hovedpersonen udvalgt
- Verden kan være todelt, så der er en magisk og en virkelig verden, men der kan også være én verden, hvor der optræder magi
- Indeholder talende dyr og trylleri.

Lad jeres lærer læse teksten om fantasygenrens kendetegn op. Tal så om genren ud fra følgende spørgsmål:

1. Hvilke fantasy-kendetegn er der i *Selma er en rigtig heks*?
2. Hvad er det underholdende ved fantasy, hvis I skal svare ud fra romanen, I har læst?
3. Hvilke andre fantasyfortællinger kender I?
4. Hvem er fantasy skrevet til?
5. Hvad synes I om fantasy?

OM VÆRKET
SELMA ER EN RIGTIG HEKS

Romanen *Selma er en rigtig heks* fra 2026 er forfatter og illustrator Tobias Gundorff Boesens debutroman. Det er en illustreret fantasyfortælling, der handler om pigen Selma. Hendes mødre, Medea og Alice, er begge hekse med magiske evner, men det holder de skjult for omverdenen. Alice er mild og farverig, og Selma kender til hendes evner, mens Medea er kølig og skrap med hår som olie og en kroget næse, og hendes evner kender Selma ikke til.
Selma selv drømmer om at få magiske heksekræfter, så hun kan slippe for kedelige matematikafleveringer og få lukket munden på sin ærkefjende Viktoria fra klassen. Derfor er hun ikke svær at manipulere, da hun støder på dæmonen Baphomet i Medeas hemmelige rum fuld af støvede bøger og krukker med øjne, tænder og den slags. Dæmonen lærer Selma transformationsmagiens hemmelighed, og da hun kommer til at forvandle sin rektor til en tudse, er hun nem at overtale til at slippe Baphomet fri af den kolbe, hvor han holdes fanget, da han har lovet hende at udbedre skaden. Det bliver startskuddet på et vildt eventyr, hvor Selma sammen med sin forsigtige og lidt nørdede klassekammerat Andreas skal forsøge at hæve forbandelsen, som dæmonen har kastet over Selmas mødre. De er blevet forvandlet til stenstøtter og står stivnet i stuen midt i et skænderi.

Romanen er fuld af sjove scener og farverige illustrationer, der underbygger handlingen og romanens visuelle fortællestil. I prologen lægger Alice tarotkort for Selma, og de ti kort, som hun trækker, er også titlerne på det ti dele, som romanen er inddelt i. Således kommer tarotkortene til at fungere som en ramme omkring fortællingen, og de ti kort varsler fortællingens handling i de forskellige dele. I det litterære arbejde med romanen kan du vælge at lade eleverne undersøge, hvad tarotkort er, men det er ikke afgørende, at de kender til tarotkort for at få udbytte af romanen.

Tematisk kredser romanen nemlig ikke kun om tro, overtro, religion og spiritualitet, den kredser også om temaer som venskab, fællesskab, kærlighed, familie, følelser og identitet, så der er nok at tale om for eleverne i arbejdet med romanen.

OM FORFATTER OG ILLUSTRATOR
TIL LÆREREN

Tobias Gundorff Boesen er født i 1985, og han har både arbejdet som filminstruktør og med at lave animationsfilm. Han er uddannet animator fra The Animation Workshop i 2010 og som instruktør fra den danske filmskole Super16 i 2014.

Han står bag en række kortfilm, reklamefilm, stop motion-film og andre filmproduktioner, mens fantasyromanen *Selma er en rigtig heks* er hans første bogudgivelse.

Ifølge forfatteren voldte det dog ikke de store problemer at gå fra at lave film til at skrive en bog. Gundorff Boesens fokus er på handlingen; på, hvad der sker, og hvad der siges i en fortælling. Selv fortæller han om det: "Film er lyd og billede. Bøger er ord. Man skulle tro, der var stor forskel på de to. Men det er der egentlig ikke, når man som mig mest går op i alt det BAGVED ordene. Handlingen, karaktererne, universopbygningen og tematikkerne. Så *Selma er en rigtig heks* er — synes jeg — en meget filmisk fortælling."

At fortælle historien gennem en jeg-fortæller samt det selv at kunne vise handlingen visuelt i illustrationerne er ifølge forfatteren greb, han har fra filmfortællingerne, hvilket også er med til at gøre historien om Selma filmisk.

Følelsen af at kunne fortælle præcis, som han havde lyst til i en bog, er endnu en grund til, at Tobias Gundorff Boesen havde lyst til at fortælle i et nyt medie. Han siger: "Det, der virkelig tiltrak mig, var, at jeg jo kunne skrive og tegne alting selv, så jeg kunne fortælle præcis, som jeg havde lyst til. Den luksus har man sjældent på et filmprojekt, hvor der er mange penge på spil og mange meninger om, hvordan den færdige film skal være."

ARBEJDSARK 1

Forudsig handlingen – skriv stikord til hver del i romanen (10 i alt)

FJOLSET

DE ELSKENDE

DJÆVELEN

FEM STOKKE

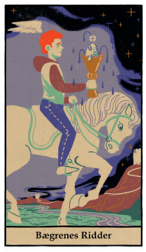
ENEBOEREN

DØDEN

BÆGRENES RIDDER

STYRKE

YPPERSTE-PRÆSTINDEN

VERDEN

ARBEJDSARK 2

SAMTALEKORT

I skal bruge en saks og klippe kortene ud

Hvilken/hvilke følelser havde du i kroppen, efter du havde læst bogen?	Hvilken person i bogen minder mest om dig? Hvorfor?	Hvad sker der med os, når vi læser om magi i en bog?
Hvad blev du mest overrasket over, da du læste bogen?	Hvem i bogen kan du ikke så godt lide? Hvorfor?	Hvilken scene i bogen var mest spændende?
Hvad kan du huske? Nævn en scene, et citat eller en samtale. Hvorfor gjorde det et særligt indtryk på dig?	Hvordan forandrer Selma sig i løbet af bogen?	Siger nogen noget i bogen, som får dig til at tænke på dig selv på en anden måde? Fortæl hvem og hvordan?
Hvad kan du bedst lide ved bogen? Hovedpersonen, skurken, magien, det historiske, det realistiske eller noget andet?	Synes du, Selma er en god ven?	Har bogen fået dig til at tænke anderledes om hekse? Hvordan?
Hvad synes du, om bogens illustrationer? (Er de sjove, støttende, oplysende, forvirrende ...)	Tror du, man bliver en bedre ven af at læse om, hvordan andre har det? Hvorfor?	Hvilken scene i bogen var sjovest?
Fortæller billederne mere end teksten? Og hvad fortæller billederne, som ikke står direkte i teksten?	Har bogen lært dig noget, som du tager med dig videre i livet?	Nævn den første ting, du tænker på efter at have læst bogen.

ARBEJDSARK 3

ORDKORT - TILLÆGSORD

I skal bruge en saks og klippe kortene ud

Vred	Nysgerrig	Selvstændig	Handlekraftig	Mindreværdig
Kærlig	Stærk	Fantasifuld	Bange	Betænksom
Sjov	Vild	Forstående	Ond	Optimistisk
Bekymret	Egoistisk	Modig	Ensom	Frygtløs
Glad	Usikker	Omsorgsfuld	Opfindsom	Eftertænksom
Ked af det	Selvoptaget	Usikker	Hurtig	Selvretfærdig